

Alymlardan koronawirus boýunça BSGG-na açık hat

Category: Kitapcy, Medisina, Nukdaýnazar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Alymlardan koronawirus boýunça BSGG-na açık hat ALYMLARDAN KORONAWIRUS BOÝUNÇA BSGG-na AÇYK HAT

Iki yüz kyrka golaý alymyň Bütindünýä Saglygy Goraýys Guramasyna (BSGG) ýazan açık hatynda wirusyň howa arkaly ýaýrama mümkünçiliginini bardygy nygtaldy. Hususanam alymlaryň hatynda guramanyň wirusyň howa arkaly ýaýrama ähtimallygyny gözden salandygy hem aýdyldy.

Bütin dünýäni gaplap alan koronawirusyň garşysyna häzirem belli bir derman serisdesi ýa-da waksina tapylmady we bu baradaky gyzgyn jedelleriňem gowry ýatarly däl. Alymlaryň bir topary bu jedellerde orta atylýan pikirleri biraz başgaçarak nukdaýnazardanam bolsa, umuman makullaýarlar.

Otuz iki ýurtdan iki yüz otuz dokuz alymyň BSGG-na ýazan açık hatynda koronawirusyň howa arkaly hem geçip bilyändigi aýdyldy. Bu eýýäm subut edilen ýagdaý, emma alymlar meseläni hasam çuňlaşdýrýarlar.

■ Howadan ýaýrama howpy

Hätzirki garaýış wirusa ýolugan kişiniň burnundan we agzyndan çykan damjajyklar arkaly kowid-19-yň ýaýraýandygy barada.

BSGG jem köpçülükleyín ýokanjyň başlanan wagtyndan bări dem alyş ýollaryndan syçraýan damjajyklaryň çaltlyk bilen ýere düşyändigi üçin sosial aradaşlyk düzgünlerini berjaý etmegi ündeýär.

Emma açık haty ýazan alymlar guramanyň aerozollar diýip atlandyrylan ownuk damjajyklaryň howada uçuşyp ýörmek arkaly geçirýändigini gözden salandygyny aýdýarlar. Hut şol aerozollar hem damjajyklardan has çalt hereket edip bilyärler we infeksiýany göterýän kişi duran ýerinden daşlaşan ýagdaýnda-

da, şol ýeriň howasynda birnäçe wagtlap saklanyp bilyär. Açyk hatda aýdylyşy ýaly birnäçe ylmy-barlag işlerinde mikrodamjajyklaryň howada saklanyp bilyändigi subut edildi. Bu mikrodamjajyklar infeksiýany göterýän kişiniň 1-2 metr uzaklykdanam howp ýaýradyp bilyändigine ünsi çekilýär. ABŞ-nyň Döwlet saglyk instituty tarapyndan geçirilen laboratoriýa testleriniň möhletinden öñ çykaran netijelerine görä koronawirus aerozol şeklinde howada dört sagatlap saklanyp bilyär.

Üstümizdäki ýylyň aprel aýynda «Nature» žurnalynda çap edilen ylmy makalada Hytaýyň Uhan şäherindäki iki hassahanadan toplanan aerozollarda-da koronawirusyň alamatlarynyň bardygy subut edilipdi.

“Super ýaýylma” faktlary we delilleri muny hasam güýçlendirýär. «Technology Review»-da çap edilen habarda ABŞ-da geçirilen bir synagda howpsuz aradaşlygyň saklanandygyna garamazdan ellä golaý adama virus ýolukdy.

Eger virus ýokarda aýdylşy ýaly howa arkaly geçýän bolsa, onda sosial aradaşlygy saklamagyň manysyz zada öwrülmegem mümkün, hususanam ýapyk binalarda. Ýöne mundan diňe maska (agyz örtügi) däkmak arkaly goranyp bilersiňiz, şonuň üçin mundan beýlæk maska däkmak hökmany şerte öwrülip biler. Aýratynam koronawirusa ýolugan näsaglara seredýän saglygy goraýış işgärleri «N95» ýaly ýokary gorag maskalaryny däkmaly bolarlar.

Çeşme:

<https://www.technologyreview.com/2020/07/07/1004841/a-group-of-239-scientists-say-theres-growing-evidence-covid-19-is-airborne/>

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW. Medisina